

בראתי
יצר הרע
ויבראתי לו

תורה תבלין

TORAH TAVLIN
Production

34 MARINER WAY
MONSIEY, NY 10952

only person who took action was Chushim, the son of Dan, who was deaf, and did not understand what the hold up was all about. All he knew was one thing: the *Zaida Yaakov's* Aron is lying in disgrace while people are bickering. He took a sword and chopped off Esav's head in one fell swoop!

A SERIES IN HALACHA LIVING A "TORAH" DAY

למעשה הלכה מאת מוה"ר ברוך הירשפלד שליט"א ראש כולל עטרת חיים ברוך קליבלנד הייטס

The Greatest Mitzvah of All (9) - "ותלמוד תורה כנגד כולם" - **Memory Assistance.** The **Yerushalmi** (1) makes the following two statements with regard to ways to improve and aid memory.

1) "ברית כרותה היא היגע בתלמודו בבית הכנסת לא במהרה הוא שוכח" - There is a heavenly guarantee that one who toils in learning in a house of prayer (*Beis Haknesses*) will not forget it quickly. The **Rambam** (2) quotes this *Yerushalmi* but says "בית מדרש" (house of learning) instead. The **Prishah** (3) writes that both "houses" have this same power to assist memory. Nowadays, when almost every *shul* is also a place of learning and almost every *yeshivah* is also a place of prayer, this can be fulfilled easily. It seems that the holiness of the place, the *mitzvah* of sitting there, the collective merit of all those who are learning there and the trouble taken to go there, all contribute to the power of the "house" to help one remember his learning.

2) "ברית כרותה היא הלומד אגדה מתוך ספר לא במהרה הוא שוכח" - There is a heavenly guarantee that one who learns "Aggadah" from a written text (*sefer*) will not forget it quickly. **R' Chaim Kanievsky shlita** (4) explains that this is true of all areas of *Torah* learning; at the time this statement was made there was only a *heter* to transcribe the *Aggadah* portion of *Torah sh'baal peh* (5). This brings us to an important key to success in learning, and especially in one's formative years. It is known as "אומיות מרכמות". This means that seeing the original words of the text

increases understanding and memory. If one hears a *Torah* concept, whether in a *shiur* or elsewhere, and he can look it up inside, he should do so even if it takes extra time which will cause him to cover less ground. Indeed, it has been proven that one who sees the original text grows in power of learning.

Seeing the Original Text. As mentioned above, if one hears a *dvar Torah* and has the ability to view the original text inside, it is worth growing from the experience and remembering it, by doing so. A *maggid shiur* or lecturer who "speaks out" a concept should, whenever possible, read it inside the text with his students or listeners, and allow them to see how and where he got it from. This can be done after saying it once or even for the first time. This way, the listeners can see and grasp the method of learning. As a *maggid shiur* for decades ביעהש"י, I can say that nothing has elevated the learning power of listeners more than reading the concept inside the text. If one is saying over a **Rosh**, **Maharsha** or **Rashash**, which is commonly found in most *gemaras*, everyone should turn to that place and read it from the text. Photocopying sheets as a reference source will also do wonders to help *talmidim* and listeners understand and remember the material. A *Rebbi* in a *yeshivah* should only speak out an amount of "off-the-daf" topics that can be looked up and the source material should always be made available. This educates *talmidim* to navigate the breadth of *Torah* literature.

“*Chayei Sarah* and *Vayechi*, both names of *parshiyos*, describe the deaths of Sarah and Yaakov, even though the words - **וַיַּחֲיִי** (שרה) **וַיַּחֲיִי** - denote life. The first word **וַיַּחֲיִי** in *Chayei Sarah* is the *gematria* 37, noting that the only truly happy years of Sarah’s life were the 37 years after she gave birth to Yitzchok and raised him together with *Avraham Avinu*. *Yaakov Avinu* had 34 happy years; the first seventeen years after Yosef’s birth when he raised him and taught him *Torah*, and the last seventeen years after he was reunited with Yosef in Goshen. The *gematria* of **וַיַּחֲיִי** is exactly 34. Hence the *Torah* describes the truly happy years of Yaakov were only when he was with his son Yosef for 34 years.”

Chacham Rabbeinu Chayim Yosef Dovid Azulai (Chid'a) would say:
 “אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו ל' - Many people come up with ‘*Gematriyos*’ that compare the numerical values of two different items, and quite often they are off by one number. And yet, we say the two are comparable as we add the ‘*kollel*’. The hint to this is here. The *gematria* of אפרים ומנשה is 732. The *gematria* of ראובן ושמעון is 731. Although they seem to be off by one number - יהיו ל' - *Yaakov Avinu* shows us that they are all the same to him!”

A Wise Man would say: “There is no ‘SM LE’ without ‘I’ and there is no ‘FR END’ without ‘I’, but I can’t achieve ‘S CCESS’ without ‘U!’”		
Printed By: Mailway Services, Serving Mosdos and Businesses Worldwide Since 1980 (1-888-Mailway)	Mazel Tov to Avrumi & Pepi Ebstein on the birth of their daughter Chana ז"ל, and to the extended Ebstein and Hoffman families. May they see much nachas from her always.	Dedicated by Mr. & Mrs. Beryl Friedman לענין מפתחיו ב' יחודה ז"ל, נלב ע"ק ש"ק י"א כסלו תשפ"ז ולענין האשה פיגא תרצה בת ר' דוב ע"ה, נלב ע"ק ש"ק ח"ה סבת תשע"ד * וזהו נשמחם ציריות בצירור החיים

מאת הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינובין שליט"א ר"י שער השמים ירושלים עה"ק
ויהי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ... ויקרבו ימי ישראל
למות וכו' (מו-כה.בט) - שוב יום אחד לפני מיתתך

ש' לומר כי באלו המקראות נרמז האץ היה ביכולתו של יעקב להתקיים בצדקותו בהיותו בארץ מצרים שהיא מקום טומאה ונקראת עדות הארץ, התשובה לכך היא וי'קריבו ימי ישראל' למות' כי כל אלו השנים ששהה שם וכך כי קרוב יום קצו, ובכוחות היותו זוכר תמיד מיום המיתה נתעורר ביראה ומנע עצמו מלהימשך אחר תענוגותיהם של מצרים. על אף שלא שייך כלל לומר ענין זה על יעקב בחי האבות שיהיה לו איזה נטיה לערות מצרים ע"ד שחוצרל לעורר היראה מיום המיתה, מ"מ מאחר שהותנה ארץ נצחית, ע"כ שבו הרמזים לכל הדרות ולכל אחד ואחד בפרטות, ושפיר יכולים לומר כי כיוון הכתוב בזה להורות לכל אדם באשר הא שם על ענין זה לעורר היראה בכל עת שהיצי מעמיד עצמו על פתחו לבבו ומעוררו לעבדיה חו"א, כי אז יוכיז לפניו את יום המיתה ובכך יתאור בכח לעמוד מולו בעוז מבלי להכנע לפניו. על האדם ליכזר תמיד כי יום קצו קרב ובא, ותהיה דבר זה לתועלת עבריו הן בחלק של יסור מרע' כאמור, והן בחלק של עשה טוב, דכידא כי הרינא טליא בהיותי פעם במחצית הבורה נעדים דיבר לפנינו **הרה"ר ר' גרשון שטער זצ"ל** י"ד הנהגת העדה החרדית, היום מעורר לנו על המתנה הנפלאה הנקראת זמן! ושעל האדם לחסוף מצותו כל עוד שנותנים לו הוכחות מן השמים, אז אמר לנו כי העולם טועה בהבטתו כי הסתלקות האדם הוא ביום אחד, אך לאמיתו של דבר נמשך הפטירה מעת לידת

ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שיש
עשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרי

ג' יאר ה'רדק כוונת המילים 'חסד ואמת', 'ה'אמת' הוא מה שחיבי לקבר את אביו, וה'חסד' הוא מה שישאורו ממצרים לארץ כנען כדי לקברו שם" (וכן ב**חזקוני**). אולם רש"י ביאר כוונתו בדרך אחרת: "חסד ואמת – שש עושים עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול" (מן המהות). וב**סוד האורן**: "תנב" – מקשים ודלא יוסיף שילם לו גמולו, שנתן לו שכם נצ"י ברש"י להלן **ואני נתתי לך** – לפי שאתה לירושלם להתעסק בקברותי, וגם אני נתתי לך נחלה שתקברי בה, ואינו, זו שכם, שנאמר **ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם**], ומתרים, שכונת הכתוב היא יעשיית עמדי דבר שהוא חסד ואמת לשאר מתים, ומיהו, אינו קשה כלל, שיוסף לא היה מצפה לתשלום גמול, אלא שיעקב נתן לו מדעתו".

ומוסיף להסביר גם את המילים **אל נא תקברני במצרים** – "סופה להיות עפרה כנים ומרחשין תחת גופי, ושאינ מתי חוצה לארץ חיים אלא בצעד גלגול מחילות, ושלא יעשוני מצרים עבודה ורה" (וצריכין לשלושה הטעמים, כי מצד מה שסופה להיות עפרה כנים ומרחשין תחת גופי" ושלא יעשוני עבודה ורה" היה מספיק רק להוציא מארץ מצרים כדי לקבר בכל ארץ אורתי שאינה מחוצה לארץ, ויהי חיו צריכין לקברו בארץ ישראל חווקא, ולכן צריכין לטעם של **אני מתי חוצה לארץ**

האדם משך כל שנות חייו על אדמות, כל רגע שעובר היא בגדר פסידה, כי זה הרגע שוב לא תחזור אליו, ונמצא כי אם האדם לא ניצל רגע זה לעניני עבודת הש"ת נמצא שנאבד ממנו חיי נצח, ורק אחד שנומרים כל המיתה או נאבד מהאדם הנשמה המחיה, אבל למעשה נחשב כל רגע כעולם נצחי הנאבדת כשאין האדם מנצלה כל דבר, וכשהואם יזכור זאת ודאי ינצל כל רגע לעניני עשה טוב.

מסופר על הרה"ק **מבלאוויצ'ר** כי ביום שנצטוו בכנסו לחופה סיפר לפניהם משל בכדי לעוררם להודיעם כי כבר מצעתה עושים הם הכנה ליום המיתה. ועי' התחיל לעורר את החתן באמרו: הנה אנו בני ישראל יודעים ומכירים בגדול הוכחות לעמוד ולשרת בעבודתנו את מלכו של עולם ולעשות נחת רוח לפניו, ורבתה כל כך הדעת בישראל עד שאין אנו חפצים בשכרה כי אם לחוות בנועם הש"ת, אך בידענו כי האי עלמא כבי הילולא דמאי, ובבוא היום תעלה נשמתנו בגנוי מרומים מוטל עלינו לתור אחד וזולתנו שימלא את תפקידנו אחריו, אך אין שום אומה ולשון אשר תשכיל להבין במעלת ערכה של עבודה זו, על כל מוכרח כי איש ישראל לאיש אשר תפקידו בנימ להשכילם בינה במעלת העבודה הש"ת, כי שרם ימלאו את תפקידו אחריו. נמצא – סיים הרה"ק את משלו – כי תכלית הנשאן אינה כי אם הכנה ליום המיתה.

באלו הדברים רצה הרה"ק לעורר את לבב הצעיר, כי לא יחשוב כי החיים הוא עוד לפניו, ועוד חרך ארוכה לפניו. כי בכך ישתכח ממנו יומו האחרון, וימצא היצר מסילות בלבבו, אלא יבין כי קרוב יום קצו, וכבר זה עתה עושה הוא הכנה לאותו יום, ובהוכיחו זאת יעורר תמיד היראה לנגד עיניו, ויעסוק כל ימיו במלחמת היצר.

חיים אלא בצער לגלוג מחלות, וא"כ צריכין לקברו בארץ ישראל דווקא, אולם מצד טעם זה היה מספיק לקברו במצרים עד שיגאלו מגלות מצרים ויקחו את גופו עמם כדי לקברו בארץ ישראל, וכמו שלקחו את עצמות יוסף והשבתים עמם כדי לקברם בארץ ישראל, ולא היו צריכין לקברו בארץ ישראל עכשין, וילכן גם צריכין לטעמים שסופה להיות עפרה כנים ומרחשין תחת גופי-- שלא יעשוני מצרים עבודה זרה [-אחד משניהם] ע' בסוף דברי ה'מרחי' שם כ"ט- אבל מטעם וכו'], וא"כ צריכין להוציא עכשיו מארץ מצרים כדי לקברו בארץ ישראל כי שלא יספיקו בצער לגלוג מחלות, ועדיין קשה הלא גם מצד כל העשרים יחד היה מספיק להוציא עכשיו ממצרים כדי לקברו בכל ארץ אחרת מחוזה לארץ עד שיגאלו מגלות מצרים וילכו אל הארץ שבה הוא קבור ויקחו את גופו עמם כדי לקברו בארץ ישראל, וכמו שלקחו את עצמות יוסף והשבתים עמם כדי לקברם בארץ ישראל, ולא היו צריכין לקברו עכשיו בא"י דווקא, וי"ל, שלא רצה להטריחם בשתי טרדות, גם להוציא עכשיו מארץ מצרים כדי לקברו בארץ אחרת, וגם שלכשיגאלו ילכו לשם ויקחו את גופו עמם כדי לקברו בארץ ישראל [ונכ"כ ב'נדר ארצה' שם אות ל'- אבל הא ליכא להקשות]].

ולפי טעמים אלו ביאר ה'בצל יקר' כוונת המילים 'חסד ואמת' בדרך אחרת, ש"מ שביקש שלא יקברנו במצרים כדי שלא יעשוהו עבודה זרה, וזה מצד ה'אמת' - שחייב לעשות כן כדי להרים מכשול מן המצרים, אבל מה שביקש שימבור אותו דווקא בארץ כנען וזה על צד ה'חסד'.

מעשה אבות סימן לבנים

אבי השביעיני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר בריתי לי בארץ כנען שמה תקברני ועתה אעלה נא ואקברה את אבי ואשובה וגו' (ג-ה)
Like many other Jews who were forced to flee in wartime, **R' Chaim Soloveitchik (Brisker) זי"ל** and his family fled the border town of Brisk in 5675 (1915), which had fallen into German hands, and resettled in Minsk. In the summer of 1918, R' Chaim contracted the disease that would end his life and under doctors' orders, he relocated to the resort town of Otvosk, on the outskirts of Warsaw. On the 21st of Av, R' Chaim's condition took a turn for the worse and he felt his last moments on earth were upon him. The house in Otvotsk was mobilized into action. Urgent messages were sent to Warsaw requesting the finest doctors to come, but they didn't make it in time. By four o'clock in the afternoon, R' Chaim turned to those around him and asked for his son Velvel (the **Brisker Rav זי"ל**) who was in Warsaw. Then, he said, "It's already too late," and a few minutes later, the Angel of Death arrived and R' Chaim returned his holy *neshamah* to his Creator.

The terrible news spread quickly, and immediately an argument erupted over where the great man should be buried. The *Chevra Kadisha* (burial society) of Otvotsk argued that since he had passed away in their town, he should be buried there. On the other hand, the community of Brisk claimed that since he had been the *Rav* in their town, and since many other *rabbanim* of the city, including the *Beis HaLevi*, were buried in Brisk, it was only fitting that R' Chaim, too, be brought there for his final internment. However, the people of nearby Warsaw claimed that R' Chaim should be buried in their city, since the tens of thousands who would come to the funeral in Warsaw would give the *Niftar* the great honor that he deserved. Additionally, they claimed, the **Netziv זי"ל**, grandfather of R' Chaim's first wife, was buried in Warsaw.

The argument continued with no clear conclusion. A *beis din* of renowned *Gedolim* was hastily convened to decide this unusual matter. It took several hours until a ruling was issued: the honor of the great *Tzaddik* was foremost and therefore, R' Chaim should be buried in the cemetery in Warsaw. The claims of the other communities were not dismissed altogether, though. The community of Otvotsk was given the privilege of performing the *Taharah*, and the representatives of Brisk were given the right to carry the coffin and bury the revered *Gaon* in the cemetery in Warsaw.

A similar incident took place in the summer of 5589 (1829), when **R' Mordechai Banet זי"ל**, Chief Rabbi of Nikolsburg, passed away. Since it was during the summer months, he was away at the baths in Carlsbad when he died, and before anyone could object or voice any opposition, a funeral was conducted in the nearby town of Lichtenstadt and the *Tzaddik* was buried in the cemetery there. Of course, when the community of Nikolsburg heard of the loss of their beloved leader, they insisted that their *Rav's* remains be moved to Nikolsburg at once and buried with great honor in the grave of his ancestors. However, the community of Lichtenstadt argued that they had been privileged to receive the great rabbi's earthly remains and it should remain with them. The dispute was brought before the *Gadol Hador*, **R' Moshe Sofer זי"ל (Chasam Sofer)**, who replied that it would be permissible to move the body, although he stopped short of issuing a decisive ruling.

About six months later, the *Chasam Sofer* revisited the issue and this time he wrote a strongly worded letter to the *Chevra Kadisha* in Nikolsburg ordering them to move their rabbi back to his hometown and bury him there. In fact, that is exactly what they did and R' Mordechai Banet was laid to his final resting place in Nikolsburg on the 12th of *Adar*, 5590.

Later it was revealed, by the *Chasam Sofer's* son, who heard it from his father, that when R' Moshe initially dealt with the question, he ruled that the *niftar* should be moved immediately. However, before he could send his reply, he had a dream in which R' Mordechai came to him and asked him to delay his ruling. He explained that he must be buried in Lichtenstadt for half a year as a punishment because he once allowed a man to break a *shidduch*, and although he felt his decision was correct, "since a person's honor is a very serious matter and I caused pain and embarrassment to the girl and her family, therefore, I am being punished." R' Mordechai told the *Chasam Sofer* that the betrothed girl is buried right next to the grave where he is lying now and this was verified the next day. The *Chasam Sofer* allowed him to remain in that grave for six months before having the Rabbi's body returned home.

משל למא הדבר דומא

וישב יוסף מצרימה הוא ואחיו וכל העלים אתו לקבר את אביו אחרי קברו את אביו וגו' (ג-ד)
משל: Two students from *Yeshivat Porat Yoseph* came to take leave of **Chacham Rabbeinu Meir Abuchatzzeira זי"ל** before their journey to Egypt to visit the grave of the holy **Abir Yaakov**. One of them said that the Israeli army was making it difficult for him to get a permit to leave Israel, yet he had a great desire to visit the holy grave in Dimanhor.

Chacham Meir waved his hand dismissively. "You have nothing to fear, they will permit you to leave the country."

The *chacham* looked at the others and said to the third man in the group, "Do not bother going. They will not permit you to go in any event." When he showed the *chacham* his

exit permit approved by the army, the *Rav* insisted, "Do not waste your time for you will not be able to visit the grave."

The three boys made the journey to Egypt. They all crossed the border safely. The one who did not have an exit permit in his possession was not even asked to present it to the border police. However, as they traveled the streets of Cairo, they were stopped at a police barricade where it was discovered that the third student had lost his passport. He was thrown in jail harshly and only released after much effort when the Israeli ambassador intervened. And as the *chacham* had foreseen, he never did make it to the gravesite in Dimanhor.

המלאך הנאל אתי מכל רע יברך את הנערים ... ישימך אלהים כאפרים וכמנשה וכו' (פח-פז.)

The two blessings of *Yaakov Avinu* in this *parsha* are very relevant. The *beracha* of "המלאך הגואל" is said every evening before we go to bed, while the *beracha* of "ישימך אלקים" is used to *bentch* our children on *erev Yom Kippur* (some do it on Friday night as well). My *machshava* here is: What is so unique about Ephraim and Menashe that for millenium, we bless our children to be like them? Why do we not bless our children to be like the other *shevatim*, the righteous sons of Yaakov?

The *Meforshim* tell us that from the time of creation, every set of brothers that ever existed did not get along, Kayin and Hevel. Yitzchok and Yishmael. Yaakov and Esav. Yosef and his brothers. That is, until Ephraim and Menashe. Throughout his life, *Yaakov Avinu* witnessed the terrible consequences that jealousy and hatred can sow amongst siblings. Thus, when he saw the deep and pure love that Yosef's sons had for each other, he felt that they should reflect the ultimate blessing that a Jew will use when he blesses his own children. He was not afraid that they would fight for their connection was so deep. In fact, the *gematria* of "מנשה אפרים" together is 726 - the exact *gematria* of "שים שלום". Yaakov switched his hands and put his right hand on Ephraim instead of Menashe, who was the older son. He mentioned Ephraim's name ahead of Menashe's and said, "*But the younger brother will become greater than (the older).*" Menashe could have jumped up at that moment and protested. "Zaidy, it's not fair, I'm entitled to that *beracha*! I want your right hand to be placed on my head!" However, Menashe said nothing and Ephraim, too, never flaunted his status. This is the type of relationship *Yaakov Avinu* wished on every Jewish family in the future. This was the message he wished to impart to his own children before leaving this world.

When one loses a parent, ור"ל, he looks to do things in their memory, such as a *Siyum Mishnayos*. Yaakov's message is that the greatest עלי for a parent's *neshama* is for his children to live in peace and harmony with one another like Menashe and Ephraim.

מקדשי שמך
מאת הרב שרגא
פרדמאן שליט"א

יסודות נפלאות
בקדוש שם שמך

ובולן לחוף ימים ישבן והיא לחוף אנית ... (פז-נ)

Chazal tell us (*Sifrei Devorim 33:19*) that Zevulun's business dealings with other nations by the port cities caused merchants from abroad to visit the Land of Israel for commercial purposes. Once they arrived in *Eretz Yisroel*, they would visit Jerusalem and learn a little bit more about the Jewish people. They would be so impressed with what they saw that they would abandon their pagan religions and convert. Thus, *Shevet Zevulun* was on the front lines of the olden day "Kiruv Movement" and made the first impressions which led to massive amounts of *kiddush Hashem*.

This is part of *Hashem's* plan, says **R' Matisyahu Salomon shlū'a**. We interact in business with other nations and create a *kiddush Hashem* letting gentiles see what a *Yid* is all about. (*Halachosof Other Peoples Money by Rabbi Pinchas Bodner*)

EDITORIAL AND INSIGHTS ON
THE MIDDAH OF מנהיג

דרגה יתירה

FROM THE WELLSPRINGS OF
R' GUTTMAN - RAMAT SHLOMO

ישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים ... שכל את ידיו כי מנשה הבכור ... (פח-ד)

If Yaakov wished to give Ephraim, the younger son, the preferred *beracha* then why didn't he simply ask Yosef to switch the boys around? Put Menashe on the left and Ephraim on the right instead of crossing his hands awkwardly over the boy's heads.

R' Shimon Schwab זי"ל gives a fascinating explanation. He says that Yosef embodied two very important characteristics. On the one hand he was "*Yosef HaTzaddik*," a great and holy man. On the other hand, he was a "שליט" a leader with organizational skills and leadership qualities. Both of these traits were passed on to his two sons. Menashe was the leader. Just as Yosef was appointed to rule over Pharaoh's house, Menashe was the overseer of Yosef's house. Anything technical that needed to be accomplished was swiftly and efficiently expedited by Menashe. His brother, Ephraim on the other hand, was the one who learned *Torah* from his grandfather, Yaakov. He was the *Talmid Chacham* - he was the spiritual leader of the house of Yosef.

Yaakov did not maneuver the boys' positions so as not to minimize the importance of Menashe, the communal leader, the *askan* and builder of *kehilllos* that follow *daas Torah*. However, he did want it to be clear that the role of Ephraim, the *Talmid Chacham* and *Daas Torah* of *Bnei Yisroel*, is of superseding importance. He therefore placed his right hand, his stronger hand on the head of Ephraim. In fact what Yaakov was essentially doing by crossing his hands was tying the boys together in a knot, combining their individual qualities to work together in a strong and unified way. This is why the *Torah* concludes the blessings of Ephraim and Menashe with, "ויברך את יוסף", Yaakov blessed them that they should work together hand in hand, like Yosef who possessed both of these traits. We continue to bless our children to be like Ephraim and Menashe and we hope that all Jews will work TOGETHER, *Torah* scholars and community leaders, for only then are we truly blessed.

On behalf of thousands of Shomer Shabbos Jews - www.chickensforshabbos.com - The charity that simply feeds & clothes Shomer Shabbos Jews in Eretz Yisroel with zero overhead